

DOI: 10.31548/hspedagog14(3).2023.137-142

УДК 37:81'25-051:005.336.2

СУТІСНИЙ І СТРУКТУРНИЙ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ БАЗОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ**ШАКУН Н. А.**, аспірантка кафедри педагогікиE-mail: n.shakun@nubip.edu.ua

ORCID: 0000-0002-4233-168X

ЯРЕМЕНКО Н. В., кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей

E-mail: iaremenko.nv@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5894-0295

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Анотація: У статті досліджуються та аналізуються сутнісний і структурний аспекти проблеми базових компетентностей майбутніх перекладачів. Досліджується, узагальнюється та викладаються сучасні тенденції професійної підготовки конкурентоспроможних перекладачів в Україні. Визначаються терміни «професійна підготовка перекладачів» «конкурентоспроможний перекладач» і «професіонал конкурентоспроможних перекладачів».; обґрунтувати компоненти структури конкурентоспроможних перекладачів та виокремити педагогічні умови підготовки конкурентоспроможних перекладачів. Досліджуються ключові аспекти компетентностей, останні для успішної кар'єри викладачів філології, враховуючи сучасні вимоги та виклики в галузі освіти. відповідно, аналізуються мовні, методичні, педагогічні та наукові компетентності, які є місцем для ефективного викладання філологічних дисциплін. Стаття також досліджує структурні аспекти навчальних програм і планів навчання, спрямованих на формування базових компетентностей у майбутніх викладачів-філологів. Висвітлюється роль практичних занять, стажування та наукових досліджень у підготовці майбутніх викладачів, а також можливість їх впровадження в навчальний процес. Дослідження підсумковує висновки про необхідність посилення уваги до розвитку базових компетентностей майбутніх викладачів-філологів у вищих навчальних закладах та вдосконалення навчальної програми для досягнення цієї мети. Аналізується важливість поєднання теоретичного навчання з практичним досвідом та науковою роботою для забезпечення якісної підготовки майбутніх викладачів-філологів та підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці. Зроблено висновок, що навчання перекладачів визначається як процес формування їхньої комунікативної компетентності, яка передбачає не лише засвоєння мови як засобу спілкування, навчання, самоосвіти та забезпечує вільне, законне, правильне та функціонально адекватне знання всіх видів мовленнєвої діяльності іноземною мовою на рівні близькому до носія мови.

Ключові слова: Базові компетентності, сутнісний аспект, структурний аспект, проблема, педагогічна підготовка, філологічна освіта, компетентність викладача, сучасні вимоги до викладачів, підвищення кваліфікації, освітні стандарти, адаптація до змін в освітній системі, професійний розвиток викладачів, методична підготовка, педагогічний досвід.

Актуальність (Introduction).

Вивчення іноземних мов в епоху глобалізаційних процесів стає все більш необхідним у навчанні майбутніх фахівців: лінгвісти, вчителі іноземної та рідної мов, філологи, перекладачі. Частково успішна професійна діяльність безпосередньо цих спеціалістів залежить сформованість їхньої іншомовної комунікативної компетентності.

Мета (Purpose). Метою статті є дослідження розвитку базових компетентностей майбутніх перекладачів у процесі фахової підготовки.

Результати (Results). Підготовка перекладачів має відповідати сучасним потребам суспільства та навчання у закладах вищої освіти має бути спрямоване на надання перекладачам не тільки професійних знань і навичок, а також з інформацією про те, як представити їх на ринку праці, діяти відповідно до нових умов суспільного розвитку, творчо використовувати професійний потенціал, працювати з сучасними технологіями, бути мобільним і конкурентоспроможним. На нашу думку, ця конкурентоспроможність вирізняє яскравого та ефективного спеціаліста серед інших колег, тому саме на цю функцію слід звернути значну увагу в університетах під час підготовки майбутніх «посередників між культурами».

Щоб бути конкурентоспроможними, майбутні перекладачі повинні мати професійну підготовку та бути спрямованими на формування трьох компонентів. Перша група якостей називається соціально-адаптивною і характеризується здатністю реалізовувати міжкультурну комунікацію, соціокультурну та міжкультурна толерантність і соціальну мобільність.

Існує три типи відносин між культурами, наприклад авторитарне ставлення; протиставлення однієї культури іншій і взаємодія культур або взаємобогачення [3]. Звичайно, культивувати

неприпустимо перші два види в процесі підготовки майбутніх перекладачів, оскільки вони не сприяють встановленню дружніх відносин між представниками різних культур. З точки зору професіонала майбутнього перекладача характеристики та навчання, останній тип відносин робить можливим розвивати соціокультурну свідомість і готовність до міжособистісних і міжнародного спілкування.

Зважаючи на те, що «міжкультурна комунікація» визначається як «сукупність різноманітних форм взаємовідносин і спілкування між особами та групами, що належать до різних культур» [2]; «обмін знань, ідей, думок, концепцій та емоцій між людьми різних культур» [7].

Міжкультурна комунікація не отожднюється тільки зі знанням мови, як національні особливості різних компонентів культури можуть ускладнити процес такого спілкування. До них належать: традиції, звичаї та обряди; культура споживання; щоденна поведінка; національний склад розуму; художня культура, що відображає культурні традиції певної етнічної групи. Це «відсутність лінгвістичної та соціологічної і культурних знань іншомовного суспільства в процесі перекладу, який може призвести до соціальних та етнічних бар'єрів» [5].

Питання формування відповідних компетенцій передбачає, зокрема, формування граматичної компетенції. Нещодавно переваги та недоліки вивчення граматики в контексті іноземної мови часто обговорювалися. Однак більшість дослідників у галузі прикладної лінгвістики розглядають функціональне використання граматики в комунікаційні контексти як необхідна умова вивчення мови.

Говорячи про міжкультурну комунікацію, варто згадати що учасники спі-

лкування відрізняються не лише вербальними, а й невербальним спілкуванням, інформацією, яка підкреслює або наголошує та виражається вербально. Такі заяви ґрунтуються на дослідженні Аллана Піза, де вказано, що тільки 7% інформації передається усно, 38% передається за допомогою тону та інтонації і передається 55% інформації за допомогою міміки, жестів і пози [4].

Дослідник стверджує, що у випадках, коли усно передана інформація не збігається з нею передається невербально, переважно завдяки міміці і жестах, оскільки вони підпорядковуються підсвідомості, і таким чином показують саме те, що є [5]. Отже, інтерпретація невербальної поведінки здатна до розвитку міжкультурного спілкування та допомагають уникнути непотрібних труднощів.

Знання про джерела культурних відмінностей і фактори, які можуть сприяти успішному міжкультурному діалогу, розуміючи вплив культури на процес діалогу, сприяє успіху майбутніх перекладачів та конкурентно спроможності. На наш погляд, навчання здатності до реалізації міжкультурного спілкування в процесі підготовки майбутніх перекладачів дозволяє їм ефективно взаємодіяти з людьми різних культур, що сприятиме взаємній взаємодії та розумінню. Слід зазначити, що мова йде про перекладачів та здатність розшифровувати та інтерпретувати невербальні знаки, але не використовувати їх під час процесу перекладу, оскільки використовують жести та міміку неприпустими під час виконання завдань перекладачів [3].

Різнорічні аспекти формування іншомовної компетентності лінгвістів

і перекладачів завжди були предметом дослідження. Проблема базових компетентностей майбутніх переклада-

чів є важливою темою в галузі перекладу і лінгвістики. Давайте розглянемо сутність і структурний аспект цієї проблеми: Базові компетентності перекладача передбачають високий рівень знання мови, яку він або вона перекладає. Це включає розуміння синтаксису, граматики, лексики та структури мови. Перекладач повинен бути в змозі вірно відтворити зміст і стиль вихідного тексту [4].

Перекладач повинен розуміти культурні особливості та нюанси обох мов, між якими він або вона працює. Це допоможе уникнути неправильного сприйняття або відтворення тексту в іншій культурній установці. Технічні навички: Майбутні перекладачі повинні володіти технологічними інструментами для перекладу, такими як комп'ютерні програми та ресурси для пошуку інформації. Когнітивні здібності: Це включає в себе здатність до аналізу, критичного мислення, розв'язання проблеми і прийняття рішень. Перекладач повинен бути здатним розуміти складні тексти і перетворювати їх на зрозумілі та прийнятні переклади.

Одним із способів вирішення проблеми базових компетентностей майбутніх перекладачів є реформа системи освіти та підвищення якості навчання в галузі перекладу. Це може включати в себе вдосконалення програми, додавання практичних занять і стажування, а також розвиток відповідних методик навчання. Важливо розробити об'єктивні та ефективні методи оцінки компетентностей перекладачів. Сертифікація може гарантувати, що тільки кваліфіковані фахівці перекладу. Постійне дослідження і розвиток у галузі перекладу може сприяти виявленню нових методів і підходів до підготовки майбутніх перекладачів. Це може включати в себе вивчення нових технологій, мовних тенденцій і культур-

них змін. Система освіти і робоча атмосфера повинні надихати студентів і молодих перекладачів розвивати їх компетентність. Це може включати в себе надання стипендій, участь у конкурсах і професійні підтримки [6].

Сутність проблеми базових компетентностей майбутніх перекладачів виникає у необхідності застосування та розвинути ключові навички і знання, які є необхідними для успішної професійної діяльності в галузі перекладу.

Однією з основних вимог до перекладачів є відмінне володіння мовою перекладу, як джерела, так і цільової мови. Це включає в себе розуміння граматики, лексики, стилістики та культурних відмінностей між мовами. Перекладаючи треба розуміти культурний контекст тексту і вміти передавати цей контекст у перекладі. Вони повинні бути свідомі традицій, норм та цінностей країни, мову, яку вони переносять.

Перекладачі повинні вміти виразно висловлювати думки та ідеї, а також ефективно спілкуватися з клієнтами та редакторами. Це включає в себе вміння аналізувати тексти і вибрати найкращий спосіб їхнього виразу. Залежно від галузі, в якій працює перекладач, він може потребувати спеціальних знань і термінології. Сучасні перекладачі повинні бути знайомі з перекладацькими програмами та іншими технологічними інструментами, які полегшують і покращують процес перекладу [8].

Щодо структурних аспектів, які варто врахувати при її аналізі та вирішенні: Структурний аспект проблеми, пов'язаної з освітнім процесом, який підготовляє майбутніх викладачів філологів. Це включає в себе навчальні плани, програми, методи навчання та ресурси, які використовуються для формування їхніх базових компетентностей.

Для майбутніх викладачів-філологів важливо мати зміст навчання, який відповідає сучасним вимогам та потребам. Це включає в себе вивчення мови, літератури, культури, методів викладання та інших важливих аспектів філології [1].

Майбутні викладачі філологів повинні мати педагогічну підготовку, щоб ефективно викладати предмет та спілкуватися зі студентами. Ця підготовка включає в себе методику викладання, психологію навчання та інші аспекти педагогічної діяльності.

Структурний аспект також охоплює можливості для професійного розвитку майбутніх викладачів філологів. Вони повинні мати доступ до актуальної інформації, семінарів, конференцій та інших ресурсів, які завдяки їм покращать ваші навички та знання.

Важливим аспектом є система оцінки та контролю якості навчання майбутніх викладачів філологів. Це стосується розширення, наскільки їх базові компетентності вимогам та стандартам. Структурний аспект також включає в себе можливості для отримання практичного досвіду викладання та дослідницької діяльності в галузі філології. Це майбутнім викладачам набуде необхідний досвід для роботи в академічному середовищі.

Висновки і перспективи (Discussion). Загалом, структурний аспект проблеми базових компетентностей майбутніх викладачів-філологів вимагає комплексного підходу, який охоплює навчальний процес, педагогічну підготовку, професійний розвиток та інші аспекти. Вирішення цієї проблеми сприятиме підготовці якісних викладачів, які ефективно передають знання та навички своїм студентам у галузі філології.

Узагальнюючи, проблема базових компетентностей майбутніх перекладачів включає в себе низку аспектів,

від лінгвістичних знань до когнітивних навичок. Ваше рішення вимагає комплексного підходу, який включає в себе освіту, оцінку, дослідження та підтримку.

Список використаних джерел

1. Gysels, M., & Higginson, I. J. (2007). Interactive technologies and videotapes for patient education in cancer care: systematic review and meta-analysis of randomised trials. *Supportive care in cancer*, 15(1), 7-20.
2. Hennessy, S., Dragovic, T., & Warwick, P. (2018). A research-informed, school-based professional development workshop programme to promote dialogic teaching with interactive technologies. *Professional Development in Education*, 44(2), 145-168.
3. Kademiya, M. (2013). Use of interactive learning technologies. *Theory and practice of social systems management*, 3, 125-132.
4. Khan, A. W., & McWilliams, P. (1998). Application of interactive technologies in open and distance learning: An overview. *Indian Journal of Open Learning*, 7(1), 7-21.
5. Koval T. (2011). Interactive technologies for teaching foreign languages in higher educational institutions. *Continuous professional education: theory and practice*, 1, 86-92.
6. Lebedyk L. V., & Strelnikov, V. Yu. (2020). Interactive technologies for training future specialists in the field of social work. *The image of a modern teacher*, 4(193), 49-53.
7. Ostapchuk D. & Myronchuk N. M. (2014). Interactive methods of learning in higher educational institutions. *Modernization of Higher Education in Ukraine and Abroad*, 8, 140-143.
8. Radchenko, M. A. (2014). Interactive learning technologies in the professional formation of future specialists. *Pedagogy of creative*

personality formation in higher and secondary schools, 34, 299-306.

References

1. Gysels, M., & Higginson, I. J. (2007). Interactive technologies and videotapes for patient education in cancer care: systematic review and meta-analysis of randomized trials. *Supportive care in cancer*, 15(1), 7-20.
2. Hennessy, S., Dragovic, T., & Warwick, P. (2018). A research-informed, school-based professional development workshop program to promote dialogic teaching with interactive technologies. *Professional Development in Education*, 44(2), 145-168.
3. Kademiya, M. (2013). Use of interactive learning technologies. *Theory and practice of social systems management*, 3, 125-132.
4. Khan, A.W., & McWilliams, P. (1998). Application of interactive technologies in open and distance learning: An overview. *Indian Journal of Open Learning*, 7(1), 7-21.
5. Koval T. (2011). Interactive technologies for teaching foreign languages in higher educational institutions. *Continuous professional education: theory and practice*, 1, 86-92.
6. Lebedyk L. V., & Strelnikov, V. Yu. (2020). Interactive technologies for training future specialists in the field of social work. *The image of a modern teacher*, 4(193), 49-53.
7. Ostapchuk D. & Myronchuk N. M. (2014). Interactive methods of learning in higher educational institutions. *Modernization of Higher Education in Ukraine and Abroad*, 8, 140-143.
8. Radchenko, M. A. (2014). Interactive learning technologies in the professional formation of future specialists. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 34, 299-306.

ESSENTIAL AND STRUCTURAL ASPECTS OF THE BASIC PROBLEM COMPETENCES OF FUTURE TRANSLATORS

Shakun N. A., Iaremenko N. V.

Abstract: *The article examines and analyzes the essential and structural aspect of the problem of basic competencies of future translators. Current trends in the professional training of competitive translators in Ukraine are explored, summarized and presented. The terms “professional training of translators”, “competitive translator” and “professional competitive translators” are defined; justify the components of the structure of competitive translators and highlight the pedagogical conditions for training competitive translators. explore the key aspects of competencies required for a successful career as philology teachers, taking into account modern requirements and challenges in the field of education. Accordingly, linguistic, methodological, pedagogical and scientific competencies are analyzed, which are the place for effective teaching of philological disciplines. The article also explores the structural aspects of curricula and training plans aimed at developing basic competencies in future philology teachers. The role of practical classes, staging and scientific research in the training of future teachers is highlighted, as well as the possibility of introducing them into the educational process. The study draws conclusions about the need to increase attention to the development of basic competencies of future philology teachers in higher education institutions and improve the curriculum to achieve this goal. The importance of combining theoretical training with practical experience and scientific work is analyzed to ensure high-quality training of future philology teachers and increase competitiveness in the labor market. It is concluded that the training of translators is defined as the process of developing their communicative competence, which involves not only the acquisition of language as a means of communication, training, self-education and ensures free, legal, correct and functionally adequate knowledge of all types of speech activity in a foreign language at a level close to the native speaker language*

Key words: *Basic competencies, essential aspect, structural aspect, problem, pedagogical training, philological education, teacher competence, modern requirements for teachers, advanced training, educational standards, adaptation to changes in the educational system, professional development of teachers, methodological training, teacher.*